

Odbor za integriteto in etiko v policiji – temelji in vizija

Robert Šumi, Služba Generalnega direktorja Policije

Namen

V policiji je bil v začetku leta 2011 ustanovljen Odbor za integriteto in etiko v policiji, kot posvetovalno telo generalnega direktorja policije. Sestavljen je iz desetih strokovnjakov, zaposlenih v policiji in primarno namenjen strateškemu delu na področju integritete in etike.

Temelji za ustanovitev odbora segajo v leto 2005, ko se je v policiji začel razvijati program krepitve integritete policistov. V praksi ga je na sistematičen način, v letih 2008 – 2010, izvedla v ta namen ustanovljena delovna skupina.

Prispevek obravnava rezultate evalvacije dela delovne skupine, ki so vodili v nastanek stalnega delovnega telesa, ter poslanstvo in vizijo novo ustanovljenega odbora.

Metodologija

V raziskavi oziroma evalvaciji je sodelovalo 6286 zaposlenih v policiji, rezultati pa so bili obdelani s statističnim programom SPSS. Postopek ustanovitve odbora je predstavljen po zaporednih korakih.

Ugotovitve

Rezultati kažejo na zelo dober odziv zaposlenih v policiji, kar je bila podlaga za nadaljevanje dela na področju integritete in etike v policiji.

Praktična uporabnost

Uporabljen pristop lahko služi kot primer dobre prakse v javni upravi.

Izvirnost/pomembnost prispevka

Izvirnost prispevka je v predstavitvi rezultatov dela na področju integritete in etike v policiji, ki so vodili v ustanovitev stalnega delovnega telesa. Ugotovitve prispevka so namenjene vsem, ki se ukvarjajo s poklicno oziroma uporabno etiko.

Ključne besede: integriteta, etika, odbor, policija

1 Uvod

V začetku leta 2011 je generalni direktor policije, s sklepom izdanem na podlagi 5. člena Zakona o policiji (Uradni list RS, št. 66/2009 - UPB 7), ustanovil lasten posvetovalni organ imenovan Odbor za integriteto in etiko v policiji. Sestavljen je iz desetih strokovnjakov, zaposlenih v policiji in primarno namenjen strateškemu delu na področju integritete in etike. Odbor nadaljuje delo Delovne skupine za krepitev integritete policistov, ki je v policiji delovala v letih 2008 – 2010, pri čemer izhodišče za njeno ustanovitev sega v leto 2005, ko se je na Policijski upravi Kranj

začel razvijati program krepitve integritete, ki je bil namenjen že aktivnim policistom. Pred tem oziroma v letih 1999 – 2000 je bila vsebina s področja poklicne etike implementirana v izobraževalna programa policist in višji policist v Policijski akademiji. Programa sta namenjena izobraževanju vseh novo zaposlenih oziroma bodočih policijskih vodij.

2 Delovna skupina za krepitev integritete policistov

V začetku leta 2008 je prejšnji generalni direktor policije podpisal načrt oživitve Kodeksa policijske etike in krepitve integritete policistov, ki je bil pripravljen v Službi generalnega direktorja policije. Skladno s tem je bilo izvedenih več aktivnosti, med drugim sta bila ustanovljena Delovna skupine za krepitev integritete policistov ter izdelan nov Kodeks policijske etike, ki je bil potrjen na skupščini Policijskega sindikata Slovenije, dne 9. 10. 2008.

Delovna skupina za krepitev integritete policistov je v letih 2009 in 2010 izvedla usposabljanja na vseh treh organizacijskih nivojih v policiji, in sicer o vsebini s področja aplikativne etike (neposredna uporabnost v vsakodnevni praksi). Metodološki pristop je temeljil na ozaveščanju zaposlenih o vlogi in pomenu:

- etike in morale v družbi ter pri policijskem delu,
- organizacijske in osebne integritete,
- integritete pri vodenju,
- družbene odgovornosti policije,
- kodeksa policijske etike

ter posledicah:

- brezbržnosti do integritete in
- kodeksa molčečnosti.

Pri izvedbi usposabljanj so bile uporabljene različne metode, s poudarkom na aktivnem sodelovanju udeležencev (interaktivne razprave, delavnice, obravnave praktičnih primerov, itd.). Vzporedno z izvajanjem usposabljanj je bila navedena vsebina vključena tudi v vse obstoječe izobraževalne programe Policijske akademije.

Člani delovne skupine so vsebino in izvajanje usposabljanj sproti evalvirali s pomočjo anonimnih vprašalnikov. Rezultati so bili obdelani s statističnim programom SPSS.

3 Rezultati evalvacije dela

Usposabljanja, imenovanega »krepitev integritete policistov«, se je udeležilo 7303 zaposlenih v policiji, od katerih jih je anketni vprašalnik izpolnilo 6286, kar znaša 86% vseh. Od tega je bilo približno 15% žensk in 85% moških, povprečne starosti 35,39 let (7,523 - SD) in s povprečno 13,58 let zaposlitve v policiji (8,171 SD). 70,1% anketirancev je imelo dokončano srednjo izobrazbo, 6,4% višjo, 16,3% visoko strokovno in 7,1% univerzitetno ali več, medtem ko je 24,7% vseh anketiranih, v času izvajanja usposabljanj, nadaljevalo s študijem.

Vprašalnik je bil razdeljen na štiri sklope, in sicer oceno organizacije usposabljanja, uporabljenih metod ter izvajalcev, oceno vsebine usposabljanja, demografske podatke ter prostor za komentar. Prvi in drugi sklop ocenjevanja organizacije usposabljanja, metod, izvajalcev in vsebine je bil sestavljen iz 27 trditev. Te so slušatelji ocenjevali s pomočjo 5 – stopenjske lestvice, pri čemer je 1 pomenila najslabšo 5 pa najboljšo oceno.

Rezultati evalvacije dela so zelo dobri in so članom delovne skupine ter vodstvu slovenske policije pomenili pravo spodbudo za nadaljnje delo. Hkrati oziroma poleg visokih ocen so člani Delovne skupine za krepitev integritete prejeli tudi 1050 pozitivnih pisnih komentarjev, od skupno 16,7% vseh anketirancev. Tudi to pomeni odličen rezultat, sploh v primerjavi z dejstvom, da je bilo negativnih pisnih komentarjev le 19, oziroma da je bilo tako ali drugače resnično nezadovoljnih le 0.3% vseh anketirancev.

V nadaljevanju je prikazanih le nekaj ocen o koristnosti usposabljanja ter percepciji anketirancev o pomembnosti integritete pri opravljanju policijskega dela.

Tabela 1: Povprečne ocene o koristnosti usposabljanja ter pomenu integritete pri policijskem delu (1 = ne strinjam se; 5 = strinjam se).

Trditev	M	SD
Predavanje ocenjujem kot koristno	4,67	,614
Pridobljeno znanje bom lahko uporabil pri vsakdanjem delu	4,36	,790
Za delo policista oziroma opravljanje policijskega dela je potrebna visoka stopnja integritete	4,60	,667
Visok nivo integritete predstojnikov je pomemben	4,72	,578
Visok nivo integritete prispeva k uspešnosti in učinkovitosti policijskega dela	4,62	,637
Integriteto je potrebno spodbujati, negovati in razvijati	4,73	,532

Iz rezultatov navedenih v tabeli izhaja, da so anketiranci usposabljanje smatrali kot koristno oziroma uporabno, ter da menijo, da je visoka stopnja integritete policistov in njihovih vodij pomembna. Razvidno je tudi njihovo strinjanje s trditvijo, da je potrebno integriteto spodbujati, negovati in razvijati.

4 Ustanovitev Odbora za integriteto in etiko v policiji

Na podlagi strateških potreb ter tudi zgoraj navedenih rezultatov je generalni direktor policije, neposredno po ukinitvi Delovne skupine za krepitev integritete policistov, ustanovil stalno delovno telo - Odbor za integriteto in etiko v policiji. Kot že navedeno je odbor posvetovalno telo generalnega direktorja policije in je sestavljen iz predstavnikov Službe generalnega direktorja policije, Uprave uniformirane policije, Uprave kriminalistične policije, Policijske akademije ter predstavnikov policijskih uprav in policijskih postaj. Predsednika odbora, njegovega namestnika in člane imenuje ter razrešuje generalni direktor policije, kateremu je odbor odgovoren za svoje delo. Za vodenje odbora skrbi predsednik, ki sklicuje in vodi seje odbora ter odloča, kateri član odbora bo sodeloval pri izvedbi posamezne naloge ter na kakšen način in v kakšnem obsegu.

Odbor ni pristojen za podajanje stališč in mnenj v konkretnih primerih in njegovo delovanje je ločeno od nadzorne dejavnosti, pritožbenega postopka ter notranjevarnostnih postopkov v policiji.

Pri svojem delu lahko člani odbora sodelujejo s strokovnjaki ter ustanovami, ki znanstveno proučujejo področje integritete oziroma etike ali strokovno delujejo na tem področju. Ravno tako lahko odbor na svoje seje vabi tudi druge delavce policije.

5 Naloge odbora

Odbor je namenjen sistematičnemu preučevanju strateških predlogov, novosti, vprašanj in dilem s področja organizacijske in osebne integritete ter etike, o čemer sprejema mnenja ter podaja predloge in priporočila generalnemu direktorju policije. Mnenja, predloge in priporočila sprejemajo člani odbora s konsenzom. Njihova odločitev mora biti pisna in obrazložena.

Poleg strateške skrbi za področje integritete in etike, ki vključuje tudi skrb za pripravo in implementacijo Kodeksa policijske etike, odbor deluje tudi na področju človekovih pravic in svoboščin ter področju upravljanja konfliktov v organizaciji (med enotami ter v enotah).

Člani odbora naloge opravljajo tudi v obliki izvajanja in sodelovanja v procesu izobraževanja in usposabljanja, organizacije in sodelovanja na strokovnih posvetih, sodelovanja na delovnih sestankih in kolegijih v enotah, sodelovanja in svetovanja pri načrtih integritete, izvajanja aktivnosti iz akcijskega načrta uresničevanja Resolucije o preprečevanju korupcije, v obliki medresorskega in mednarodnega sodelovanja, obravnavanja pobud zaposlenih ter načrtovanja in izvajanja projektov.

V letu 2011 so člani odbora že sodelovali pri organizaciji in izvedbi mednarodnega seminarja o Etiki, integriteti in človekovih pravicah, ki je bil v okviru CEPOL-a organiziran v Sloveniji. Ravno tako člani kot eksperti aktivno sodelujejo v mednarodnih policijskih organizacijah, kot so že omenjeni CEPOL ter FRONTEX in EVROPOL, in sicer tudi v obliki sodelovanja pri oblikovanju katalogov znanj in programov usposabljanj za policije držav članic EU.

6 Vizija odbora

V letu 2012 in naprej do leta 2015 člani odbora v sodelovanju s strokovnimi službami policije načrtujemo izvedbo različnih novih projektov in aktivnosti, s ciljem izboljšanja organizacijske klime oziroma medsebojnih odnosov, boljše podobe policije v javnosti ter spreminjanja strategije policijskega dela v skupnosti.

7 Zaključek

Glede na to, da je za resničen učinek vseh zgoraj navedenih aktivnosti potreben svoj čas, je v tem trenutku najbolj pomembno kontinuirano izvajanje aktivnosti na tem področju. V kolikor bo temu pogoju zadoščeno, lahko npr. leta 2020, torej po 15 letih intenzivnega dela v praksi in 20 letih izvajanja aktivnosti v policijskem izobraževalnem sistemu, zagotovo pričakujemo pozitiven rezultat v praksi. Torej učinek, ki ga bo zaznala tako družba, katere servis je policija, kot tudi zaposleni v policiji. Oba skupaj, tako zunanja in notranja javnost, pa sta odvisna eden od drugega, zaradi česar morajo biti vse tovrstne aktivnosti nujno osredotočene na obe strani, seveda ob brezpogojni podpori najvišjega vodstva policije.